

Oponentský posudek na bakalářskou práci Milady Lucákové: Vegetace, její změny a chemické poměry na rašelinné louce v PR Dolejší rybník

Bakalářská práce je celkově tvořena 38 stranami textu včetně obrazových příloh. Bohužel hned ze začátku je patrné, že zcela chybí kapitola úvod, která by uvedla čtenáře do problému, který předkládaná práce řeší a uváděla vytčené cíle práce. Za úvod je vydáván značně heterogenní blok rešeršního charakteru.

Proč je např. do kapitoly 1.1 Rašeliníšní biotopy najednou začleněna kapitola 1.1.3 *Hamatocaulis vernicosus* bez jakýchkoli vysvětlení? Po přečtení práce čtenáře napadne, že zřejmě proto, že se na lokalitě tento druh vyskytuje, avšak stejně jako řada dalších významných druhů, což však zde není již uvedeno.

Páteří úvodní kapitoly 1.1.1 Rozdělování rašeliníšť je práce Hájkových (Hájek & Hájková 2007) v časopise Zprávy Čes. Bot. Společ. Jedná se však spíše o zkrácený výpis tohoto článku. Je zde patrné, že studentka možná ne zcela jasně chápe smysl a způsob citování prací. Např. Obecné tvrzení, že „nejvíce rašeliníšť se nachází v boreální zóně“, je sice pravdivé, ale bohužel citovaná práce Hájek & Hájková (2007) se zabývá hlavními typy rašeliníšť ve střední Evropě.

Výsledky se skládají ze statistických analýz 18 fytoocenologických snímků zaznamenaných na trvalých plochách zájmové lokality. Studentka zde prokázala schopnost relevantně statisticky zpracovat získaný soubor dat a částečně interpretovat výsledky těchto analýz. Zdá se sice jasné, že v rozmezí 2-3 let data neposkytnou kýžený výsledek (krátký časový interval pro detekci nějakých změn), avšak mohly by být dobrým odrazovým můstkem pro opakování snímkování po delším časovém období a následně cenným zdrojem informací o případné změně vegetace. Bohužel v metodice není uveden způsob trvalé fixace ploch a není tedy jasné, jestli založené plochy „trvalé“ ve skutečnosti ^{trvalé} nejsou. Plochy lze označit za trvalé pouze v případě, že byl proveden pokus o jejich „trvalou“ fixaci, nebo byly alespoň v terénu zaměřeny přesnou GPS (čímž nemyslím GPS turistickou). Jedná se pouze o opomenutí v metodice, či plochy skutečně fixovány nebyly? Pokud není zajištěna opakovatelnost výzkumu na totožných plochách za delší časový úsek, považuji provedený výzkum za poněkud zbytečný, sloužící pouze jako praktické cvičení v metodách terénní experimentální práce. Ovšem i to může být teoreticky smyslem bakalářské práce.

Statistické metody nepotvrdily signifikantní vliv dusíku na vegetaci, přesto je dusík v diskusi nejčastěji skloňovaným argumentem. V souvislosti s obr. 5 a 6 – přehled hodnot dusíku na lokalitě, bych měl dotaz. Z pohledu vlastních měření a Ellenbergových hodnot se zdá, že lokality na okraji rašelinné louky mají vyšší obsah dusíku. Lze uvažovat i směrem, že plochy blíže okraji (resp. plochy zarůstající dřevinami) s větším podílem dusíku mohou souviset s přítomností např. olše, která jak známo vykazuje vyšší podíl dusíku v půdě vlivem kořenových symbiontů? Dokázala by studentka uvést další možné vlivy působící na vegetaci nebo předpokládá výhradní roli dusíku, jako negativního činitele na vegetaci PR Dolejší rybník? Co např. uvažovat (a diskutovat) vodní poměry nebo např. mě v práci zaujala informace, že v r. 2007 se při managementu rašelinné louky (tedy ovlivnění všech trvalých ploch) v PR Dolejší rybník přešlo z kosení 1x ročně na kosení 2x ročně. Pochopitelně zajímavější a relevantnější výsledek by bylo, kdyby v rámci sledovaných ploch byly nějaké plochy kontrolní, či plochy, kde by se prováděný management na louce lišil.

Co považuji za velmi závažné, je že výsledky předložené práce se z větší části nezabývají tématem, který si studentka vytkla v cílech práce (kap. 1.3 str. 8). První dva body vytčených cílů práce (předpokládám vzhledem k hierarchii ty nejdůležitější) „Přesné zachycení současného stavu přírodní rezervace a inventarizační průzkum cévnatých rostlin a mechorostů“ ve výsledcích práce zcela chybí! Je zde pouze v příloze bez jakéhokoli komentáře uveden „nějaký“ seznam druhů, což v současnosti rozhodně nelze považovat za standardní výstup z inventarizačního průzkumu. Z úvodních rešeršních kapitol, cílů práce, výsledků a následně příloh není jasné, co vlastně studentka myslela tím inventarizačním průzkumem přírodní památky. Z výsledků plyne, že se studentka zabývá pouze jednou rašelinnou loukou, nikoli PR jako celkem. V seznamu druhů

v příloze jsou však uvedeny druhy jako *Pseudotsuga menziesii*, *Abies alba*, *Quercus robur*. Čtenář tedy dedukuje, že se jedná zřejmě o výčet druhů pro celou lokalitu. Ovšem v celé práci není uvedeno přesné vymezení území, ke kterému se seznam druhů vztahuje, což je vzhledem k budoucím opakováním zásadní chyba. Dále v tabulce druhů zcela chybí přehled, které taxony studentka zaznamenala recentně na vymezeném území či které převzala z literatury. Citace na použitou literaturu chybí. Dále chybí přehled taxonů řazených do Červeného seznamu ČR případně druhů zákonem chráněných vyhláškou MŽP. Je zde uveden pouze výčet druhů zařazených v komentovaném jihočeského červeného seznamu (Chán 1999). V přehledu druhů se navíc objevují výjimečně zajímavé druhy jako např. pro jižní část Čech vyhynulá *Montia fontana* (A1) nebo nejasný výskyt *Carex lepidocarpa* (A3). Copak ani druhy tohoto kalibru by nestály za komentář? V práci postrádám jakékoli zhodnocení významných druhů a jejich rozšíření na zkoumané lokalitě. Dále postrádám porovnání s dostupnou literaturou. Pokud vím, tak inventarizační botanický průzkum PR Dolejší rybník byl vypracován pro Krajský úřad v r. 2006 a je zde i k dispozici.

Podíváme-li se na další vytčený cíl práce trochu lapidárně nazvaný „přesné zachycení stavu přírodní rezervace“ – týkající se asi vegetace jak čtenář může dedukovat z názvu práce. Opět nedostaneme uspokojivou odpověď. Ve výsledcích je řešena pouze jediná louka v přírodní památce. Navíc zde není provedeno žádné hodnocení vegetace na této louce. Obrázek 11 (str. 19) sice nese v popisku název „vegetační mapa“, avšak obrázek ve skutečnosti žádnou vegetační mapou není. Jedná se o soubor očíslovaných stejně vybarvených 18ti „knedlíků“, ke kterým popis ani charakteristiku v celé práci nenalezneme. Pouze se dočteme, že v tomto prostoru zde byl vyhotoven fytoocenologický snímek. Fytoocenologické snímky navíc nejsou nikde syntaxonomicky ani formačně hodnoceny, takže k vegetační mapě má obr. 11 velmi daleko a jeho kvalita je při dnešních technických možnostech nedostatečná.

Ve výsledcích také chybí další vytčený cíl v úvodním bloku – zhodnocení managementu na lokalitě. Část diskuse se sice o managementu lokality zmiňuje, ale pouze ve skloňování kritiky současného managementu, nikoli jejího optimálního návrhu apod.

Co se týká formálních náležitostí práce, pokusím se omezit jen na několik málo vět. V práci se objevují základní editační chyby a vyskytují se hojně překlepy. Latinské názvy taxonů jsou však až na vzácné výjimky uvedeny správně a jsou sjednocené. Citace v Seznamu literatury jsou sjednocené pouze částečně a je zde řada překlepů. Téměř všechny mapky (Obr. 1, 2, 4, 5, 6) jsou uvedeny bez měřítko. Pouze u jediné mapky jsem měřítko objevil, je však nečitelné (Obr. 11). Mapka na Obr. 2 je skutečně velmi tristní, hraničící s černo-šedou abstrakcí. Zcela namátkou mě zaujal odkaz na literaturu Skalický (1977) na str. 8, avšak v seznamu literatury jsem jej nenalezl. Naprosto tristní jsou popisky fotografií v příloze, cituji: „Obr. A. Pohled do levé části louky (2007) – stejné s obr. B a C. Navíc považuji uvedení černobílých dokumentačních fotografií v současné době za nepřiliš vhodný. Uvedení barevných fotografií by situaci na lokalitě jistě zaznamenalo mnohem lépe.

Bohužel musím konstatovat, že uvedené připomínky k bakalářské práci považuji za závažné. Dle mého soudu si studentka neosvojila velkou část základních návyků tvorby odborné práce. K vegetační nebo floristické studii natož k vytčenému inventarizačnímu průzkumu má práce velmi daleko. Mám-li práci hodnotit dle toho, jak studentka zpracovala vytčené cíle práce, musím tuto bakalářskou práci hodnotit jako nevyhovující. Na druhou stranu však podíváme-li se pouze na kapitoly výsledky, tak je patrné, že si studentka osvojila a aplikovala metody experimentální práce a základní metody ve zpracování získaných dat, což by mohlo splňovat základní požadavky na bakalářskou práci a v případě úspěšné obhajoby by bylo možné práci hodnotit jako dobře.

V Telči 18. 1. 2010
RNDr. Libor Ekrt, Ph.D.